

2021-03-17

AB Blåkläder
Prästagärdet 3
512 23 Svenljunga

diarienummer M2020/02005
Miljödepartementet c/o
Regeringskansliet
103 33 Stockholm
m.remissvar@regeringskansliet.se
Elin.simonsson@regeringskansliet.se

Betänkande SOU2020:72

AB Blåkläder angående

Remissvar Miljödepartementet - SOU 2020:72 Ett producentansvar för textil

Inledning

AB Blåkläder välkomnar ett producentansvar för de textila avfallsströmmarna som syftar till;

- Att åstadkomma miljönytta genom ökad insamling av textil för återanvändning och av textilavfall för återvinning, i första hand för förberedelse för återanvändning och materialåtervinning.
- Att ansvaret för avfallshantering och återvinning av textil ska läggas på producenterna utifrån principen om att förorenaren betalar.

För att få önskad effekt samt inte orsaka andra mindre önskvärda, och i vissa fall oproduktiva, effekter ser vi dock vissa risker med att utkastet som är på remiss inte i erforderlig utsträckning tar hänsyn till alla typer av textila fraktioner. Fokuset är främst på konsumenttextiler, närmare bestämt modeplagg. Som producent av arbets- och skyddsplagg ser AB Blåkläder att detta fokus kan innebära begränsningar i hanteringen av avfallsströmmarna av som utgörs av kasserade plagg ifrån yrkesverksamhet. I värsta fall kommer flexibiliteten att kunna välja det minst miljöbelastande alternativet kraftig begränsas och ett miljöproblem riskerar att skapas istället för att avhjälpas.

Synpunkter

Punkt 4.2.2 – sista stycket

Farliga kemikalier i arbetskläder och skyddsutrustning

Arbetskläder, uniformer och annan textil skyddsutrustning kan vara behandlade med farliga kemikalier i syfte att skydda bäraren från värme, brand, kemikaliestänk etc. Inom EU₁₂ ställs särskilda krav på arbetskläder och skyddsutrustning inom exempelvis industri, gruva, petrokemi och offshoreindustrin (Fristads 2019). Det kan innebära att textilierna innehåller exempelvis högfluorerade ämnen (PFAS/ flourkarboner), dessutom kan arbetskläder också bli kontaminerade under användning exempelvis inom vården. Textilier som dessa är inte lämpliga att recirkulera utan ska hanteras separat och enligt gällande regelverk när de är uttjänta.

Detta stämmer väl för många typer av arbetsplagg, men det är inte enbart bruket av funktionskemikalier i arbets- och skyddsplagg som gör dessa starkt olämpliga att cirkulera i ett textilt återvinningsflöde. Flertalet andra parametrar påverkar i än större utsträckning möjligheten att återvinna/återbruka.

För de allra flesta grupper av arbets- och skyddskläder inom näringslivet gäller följande förutsättningar, som starkt begränsar eller omöjliggör både återvinning och återbruk med nuvarande tillgänglig teknologi;

- Hög nivå av blandade fibertyper och material med många sömmar, förstärkningar och material. Allt för att maximera livslängd och funktions/skyddsegenskaper.
- Hög nivå av permanent kontaminering från brukarfasen, ex. av betong, målarfärg, asfalt, olja, kemikalier etc.
- Hög nivå av slitage; plaggen slängs inte för att man tröttnat på dem eller att de blivit lite urtvättade, utan när de av en eller annan anledning är uttjänta och helt utslitna vilket innebär att mekanisk återvinning är starkt begränsad.

Fördelen med arbets- och skyddsplagg är att den avgjort mest avgörande aspekten för att minska klimatpåverkan; långsiktigt bruk och maximerad livscykel, påverkas direkt av plaggets ursprungliga kvalitet och slitstyrka. Brukarna av arbets- och skyddsplagg konsumerar inte fler plagg än vad som krävs och nyinköp görs först när behovet uppstår, eg. när ett plagg slitits ut. Därför finns det också goda incitament att fortsätta blanda fibertyper och material samt använda funktionskemikalier; för att maximera livslängden på plaggen, även om detta starkt begränsar möjligheten till återvinning med dagens tillgängliga teknologi.

Det är bland annat på grund av ovan som det i dag saknas kommersiella aktörer för insamling (som nämns i punkt 6.3). Eftersom det inte finns något att återvinna/återbruka finns ingen ekonomisk vinning i detta avfallsflöde i nuläget.

På samma vis är det rent av olämpligt att tänka att dessa fraktioner av textilt avfall ska hanteras i samma insamlingsflöden som konsumenttextil. Förutsättningarna för återvinning och återbruk skiljer sig för mycket ifrån textil som brukats privat.

Det är önskvärt med en tydligare definition av begränsningarna inom återvinning och återbruk för arbets- och skyddskläder för att denna fraktion inte ska riskera att hamna under kravet som anges i;

Punkt 8.2.3;

Förbud mot förbränning

Det textilavfall som samlats in separat för att förberedas för åter-användning eller för återvinning får inte förbrännas. Undantag görs dock för avfall som producerats vid behandling av separat insamlat textilavfall, om förbränning i enlighet med avfallshierarkin är den lämpligaste behandlingen (3 kap. 19 § avfallsförordningen).

Det skulle i nuvarande situation enbart innebära ett krav på att insamling av textil som sedan enbart kan läggas på hög, i väntan på utveckling av erforderlig teknologi.

Det går inte att särskilja dessa textilfraktioner genom KN-nummer, därför är det ur den aspekten inte möjligt att via KN-nummer definiera vilka typer av plagg som ska hanteras separat, enligt formuleringen i;

Punkt 4.2.2 – sista stycket

”Textilier som dessa är inte lämpliga att recirkulera utan ska hanteras separat och enligt gällande regelverk när de är uttjänta.”

Tillägg

Ett enkelt räkneexempel för att lyfta relevansen av textila flöden från yrkesverksamhet;

Idag finns bland annat 332 900 anställda inom byggnadsindustrin samt 518 371 anställda inom tillverkningsindustrin.

Källa; <https://www.statistikdatabasen.scb.se>

Det är rimligt att anta att varje anställd i snitt förbrukar ett antal kilo arbetsplagg per år. Med en låg uppskattning rör det sig om 3 kg textil per person och år (ca. 2 par byxor och 1-2 st överdelar).

Det innebär drygt 2.500 ton textilt avfall per år enbart från dessa fraktioner.

Dessa avfallsströmmar går troligen till liten del att samla upp via kopplade tvätteritjänster, men den avgjort största delen slängs idag tillsammans med övrigt brännbart avfall på respektive arbetsplats eller i hushållsavfallet.

Svenljunga, 2021-03-17

Ann Carlsson, Hållbarhetschef AB Blåkläder